

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Viribus unitis!

Debreczen, nov. 3.

(y.) Polgárok ébredjétek! A politika sötét felhőkkel borított egén egy fényes sugár lángja villant fel — elűzni a közöny dermesztő ködét. Ébredjétek! E fényes sugár reménynek csillanása: ha akarjátok derű hajnala. Töletek függ — Hazám polgárai, hogy a remény — valósággyá váljék! Egyedül töletek.

Váltsa fel a közönyt — meleg, komoly hazafiúi érdeklődés és eloszlik a kétely párázata, világosság árad szét e Hazán és felépül édes honunkban... a nemzeti állam. Mert nem ábrándkép: egy fényes ideál, örök eszmény: Magyarország önállósága — boldogsága, — oly szép, oly ragyogó, hogy a modern (Tisza) szabadelvűség álmos lovagjai káprázó szemekkel állnak ez eszmény előtt s azt nem tudván a korupció sarával — az érdekhajhászat sárga-fekete jukás köpenyegével beszenyenezni: évtizedeken át az volt a rágalom jelszava: álom az, nem valóság! Most pedig mint megriadt nyáj a vezető körül szorongva csoportosulnak — és várják a konczot... a mandátumot.

Várják első sorban a mindenható vezértől, na meg... a rendelkezési alaptól. Ennek birtokában aztán a csatlósok urakká válnak és nem törődve a nemzet jogaival, nem törődve a polgárság — létérdekeivel: könnyű vérrel szavazzák meg a nemzet vérért és a nép filléreiből alakuló milliákat.

Hogyne, hisz nem teszik ingyen: saját zsebük bőven megtelik az elárult lelkiismeret, a feladott nemzeti jogok vérdíjától.

Ébredjétek Polgárok! Mert ti megállíthatjátok e hűtelen sáfárok kezét s a ti egyesült erőtok — hazafiúi szilárd kitartástok oly erős kézbe adhatják a tenger viharával ezer év óta kitartóan küzdő állam — hajó kormányzatát, mely kéz — hisszük — el nem ejti a magyar nemzeti állam lobogóját, de fenn lobogtatva azt — előre tör — higgadtan, — a hazafiság, a tudás — a tehetség és teremtő erő tényezőinek érvényesítésével és érvényesíti az elárult, de nemzetünk által fel nem adott ősi jogokat. — Viribus unitis! Ha a nemzet szabad polgárai egyesülnek — egyesülnek és vállvetve küzdenek — a szent eszme, a magasztos cél szolgálataiban: eltörpül az ál hazafiság — az érdek-kapcsokkal összefűzött politikai — consorcium hitvány tömege és a diadal el nem maradhat.

Mily szép ünnep! A közelgő millennium magasztos ünnepének mily felséges kerete!...

... Ha ti hazánk polgárai a pusztító közönyt felcserélve a tette kész — hazafias munkával — egyesült erővel, tántoríthatlan szilárdsággal kiküzdénétek a babért és Magyarország egy rossz, egy korumpált kormányrendszer bukásával és egy tetterős, hazafias, nemzeti jogainkat megvédeni eltökélt kormánynyal élén kezdené az újabb ezred-évet!

A siker záloga az összetartásban és a tevékenységben van.

Ébredjétek Polgárok! A vezérek, kik évtizedek óta önzellenül, nemes buzgalommal — az eszme, az elv s törhetlen hazafiság fegyvereivel vivják a nemzeti jogokért az egyenlőtlen harcot — kiadták a jelszót: Egyesült erővel!

Egyesült erővel! igen! csak így lehet részt törni az érdek-falanxon, mely lenyűgözve tartja az ébredő lelkiismeretet, mely minden létkérdésben a hatalom birhatásáért kész elalkudni annyi vérral szerzett — annyi könnyel megszentelt nemzeti jogainkat. Végre áttörte a borult láthatár nyomasztó ködét egy fényes reménysugár: ápoljuk azt... igen, egyesült erővel!

A függetlenségi és 48-as párt és a nemzeti-párt egyesülése a haladás csiráját rejti magában; rajtatok áll Polgárok hogy e csirából Hazánk boldogsága kifejlődjék. A cél világos, tiszta! A nemzet akarata döntsön a kormány és rendszerének sorsa felett. Közeledik az alkotmányos döntő ütközet: az általános választás ideje!...

Legyen örömlomán minden polgár! Éljen legszebb alkotmányos jogával, éljen lelkiismerete szerint, mert minden szó, egy-egy kapocs a nemzeti állam épületét szilárdítja, vagy gyengíti azt, a szerint, a mint a hazafiúi kötelesség szabad elhatározásán alapszik, avagy az alacsony érdek fulasztó gőzéből hangzik fel...

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Irodalom.

„Simplicissimus török rabszolgasága.”

— Ismertetése Szederkényi Nándor »Hevesvármegye története« cz. könyve II-ik kötetének. —

Érdekes és értékes könyv fekszik előttem, melyben »Hevesvármegye« történetének egy része van olyan páratlan gonddal, s tetszetős stílusban megírva, mely egyedül a »toll-forgatás« kiváló mestereit szokta jellemezni.

Szederkényi Nándor, Eger város nagyerdemű képviselője valóban oly nagy szabású művel gazdagította a magyar történeti tudományt, melyért őt csak dicséret illetheti meg. Nagy művéből már eddigelé is három vaskos kötet jelent meg, mely úgy a kiállítás nagyszerűsége, mint a tartalom belbecse miatt páratlan a »monographia« írástérén.

Művében nem csupán száraz történelmi adatok vannak felhalmozva, melyek mint csupán ilyenek bírnak reánk értékkel, hanem ez adatok gondosan ki is vannak dolgozva. És éppen művészies feldolgozásuk miatt válnak oly érdekes, értékes s kellemes olvasmányá, mely

e tudományos munkát egyaránt becsesté teszi, úgy a — multban csak a száraz valót kutató — történet-búvár, mint a felületesebb laikus előtt is, kinek inkább a tetszetős stílusban megírt apróságok kötik le figyelmét. Oly nagybecsű munka ez, melyet olvasva — szórakozik és tanul az ember. E művet olvasva jön az ember valósággal azon mondas igazságára, hogy:

— N e m a k r i t i k u s, d e a m u n k a d i c s é r i a — m e s t e r t !

A nagybecsű és terjedelmes műára kötetenként 3 frt. Az egeri érseki lyceum nyomdájában van nyomva, a megye kiadásában jelent meg s megrendelhető a szerzőnél Szederkényi Nándor orsz. gyűlési képviselőnél Egerben. A nagyszabású mű, mely kutató számára adatok tárháza, laikus számára pedig kellemes olvasmány, csak egy IV-ik, szinte ily díszes kiállítású kötetben fog befejezést nyerni.

E kiváló mű III-ik kötetéből, mely hazánk egyik legvirharosabb 1596-tól 1687-ig terjedő korszakát, a keserves török uralom korát tárgyalja, bemutatóképpen hozunk egy röviden összefoglaló kis részletet, mely a leírás bájával, mindjárt a mű első, felületes áttekintése alkalmával lekötötte figyelmemet.

Simplicissimus, a lovagias középkor egyik leghíresebb kalandora, érdekesen beszél magyarországi vándor-utjáról, mikor elmondja, miként esett az egeri várban török foglyul.

Simplicissimus török rabszága Egerben az 1650-es években történt. Az ónodi várban szolgált, mint dobos. Egy izben Német Márton nevű mészáros legénygyel az ónodi váraljában elterülő erdőben sétálva, török martalócoktól támadtattak meg, kik megkötözték s az erdő belsejébe hurczolták szegényeket, hol már egy rabasszony, a leányával együtt ki volt kötözve egy fához. Bevitték őket Egerbe a rabszolga vásárra. Simplicissimusnak volt a legnagyobb értéke, mert ő mint katona, egyedül pasának, vagy török földes urnak volt eladható, míg a többieket bárki megvehette. Simplicissimus 40 aranyért vette meg egy török pasa, a többiért csak hármójukért adtak 100 aranyat. Német Mártonnak egy török mészáros lett a gazdája.

Mikor Simplicissimus ura elé vezették, mindjárt az volt a »fogadj Isten«, hogy ura jól végig veretett meztelen talpait, melyek annyira megdagadtak, hogy fel kellett a talpbőröket metszeni, aztán börtönbe vetették, hol voltak még vagy huszan, mind hozzá hasonló szerencsétlenek.

Kormányosaink megadták a jelszót, megadták az irányt: rajtunk áll, a nyílt ösvényt követjük-e vagy a burján verte, mocsaras téveteg uton megyünk előre. A kormánypart élet-halál harcot indított ellenünk! Sorakozunk! Minden választó kerület harctér, vár... melyet alkotmányos komoly küzdelem nélkül feladni nem szabad. A ki elhagyja harci lobogóját: bünhödjék, érje megvetés! A két ellenzék egyesülése csak üdvös lehet. Két lengő zászló alatt megy a küzdelem — az elv érintetlen: a c z é l k ö z ö s! Meg kell buktatni a kormányparti jelölteket. Félre az elalkuvás zsoldosaival! Előre a nemzeti zászlóval! Magyarok! Önálló polgárok: ébredjétek!...

Az ország szívében, szép Magyarhonnak ragyogó fővárosában és a tiszta magyarság ősi fészkeben Debreczenben megmutatta az eredmény, hogy a szabad polgárok ha eltépik a főispánok, — e kortes matadorok — járszajgait... és egyesülnek: sikertelen minden erőszak, üldözés és konczosztogatás: a győzelmi lobogó a polgárság kezében marad!

Ily egyesülést, e célra szövetkezést helyeslő szavával pecsételte meg a nagy Apostol... Hazánk világhírű fia, nemzetének első vezére, Kossuth Lajos is.

Kövessük intő szövegét aggodalom nélkül, hiven, kitartással!

Legyen az ország törvényhozó testületének többsége a nemzeti akarat igaz, hű képviselője.

Ekkor egy szebb jövő hajnala virrad a magyarra és a felragyogó reménységár: napsugaras derűvé változik, felépül a nemzeti állam és törhetetlenül küzd ujult erővel a Haza függetlenségéért. Viribus unitis!

Polgárok ébredjétek!

Az új hercegprimás kinevezéséről szóló legfelsőbb elhatározást az új kalocsai érsek kinevezéséről szóló legfelsőbb kéziratral egyszerre közli a hivatalos lap vasárnapi száma. Az első így szól: »Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére V a s z a r y K o l o s Ferenczet a Szent Márton hitvalló és püspökről nevezett pannonhalmi Szent Benedek-rendü főapátsági egyházkerület főpásztorát, Pannonhalmának és a magyar szent korona alá tartozó Szent Benedek-rendü ö s s z e s a p á t s á g o k főpátját és örökös elnökét, Magyarország hercegprimásává és esztergomi érsekké kinevezem. Kelt Bécsben, 1891. október hó 27-én F e r e n c z J ó z s e f, s. k. Gróf Csáky Albin, s. k.«

A második legfelsőbb elhatározás a következőleg hangzik: »Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére C s á s z k a György szepesi püspököt, a kalocsai és bácsi kánonilag örökké egyesített egyházak érsekévé kinevezem. Kelt Bécsben, 1891. évi október hó 27-én. F e r e n c z J ó z s e f, s. k. Gróf Csáky Albin, s. k.«

A zágrábi érsek kinevezése is ténynyévált már. V u c s e t i c s kanonoknak kinevezése megtörtént s az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap egyik közelebbi száma hozza.

Hivatalnokok fizetésemelése.

A tisztviselők javadalmazásának új szabályozására vonatkozó törvényjavaslat tárgyában illetékes forrásból vesszük a következő értesítést:

Az immár végleg megállapított törvényjavaslatnak rendelkezései aligha fogják kielégíteni a hozzájuk fűződő várakozásokat. A javaslat ugyanis nem foglalja magában a javadalmazások általános emelését. Egyes szolgálati ágakban, melyekben az újabb törvényhozási intézkedések aránylag magasabb fizetéseket állapítottak meg (elég legyen e tekintetben a bíróságokat illető legújabb törvényekre utalnunk) semmiféle formában nem lesz emelve a javadalmazás. Viszont más szolgálati ágaknál, melyek javadalmazás tekintetében hosszú idők óta teljesen el voltak hanyagolva s a melyeknél a teljesített szolgálat semmiféle arányban nem áll a fizetéssel, aránylag jelentékeny emelés fog történni. Az állam magángazdalkodásának körébe tartozó szolgálati ágakra szintén nem terjeszkedik ki a javadalmazás emelése, itt a nagyobb tevékenységre való buzdítás szempontjából az az elv nyer alkalmazást, hogy a többérményből fognak részesítést nyerni az alkalmazottak.

A kisebb javadalmazású tisztviselők új illetményei, melyeknek megállapítása leginkább volt kontroverziák tárgya a minisztertanácsban, szegény keretekben mozog s aligha fog meg-

felelni a meglehetősen felfokozott várakozásoknak.

Némileg ellensúlyozni fogja mindezt a körülmény, hogy az előléptetési viszonyok jóval kedvezőbbekké fognak alakulni az új szabályozás folytán. A korpótléki rendszer helyett ugyanis, mely csak ott hagyatik meg, a hol már alkalmazva van, a fokozatos előléptés rendszere lép életbe oly módon, hogy bizonyos évekre terjedő szolgálat előléptésre ad igényt.

A mi az új szabályozás finansziális következményeit illeti, az első években 200 ezer forintnyi kiadási többletet fog az okozni az áltamkincstárnak. E teher azonban, az előléptetési viszonyok említettük javítása folytán néhány év múlva tetemesen emelkedik s nyolcz-tíz év lefolyásával már három millió forintot meghaladó összegre fog rugni.

BELFÖLD.

Magyar fegyvergyár. A magyar fegyvergyár oly kérésrel fordult a közös hadügyminiszterhez, hogy vizsgálta meg a gyár által készített mintafegyvereket a bécsi arsenalban. A honvédelmi miniszter szakközegeinek jelentése szerint az ujon készült fegyverek minden valószínűség szerint meg fognak felelni a szerződésileg megállapított föltételeknek.

Ki lesz a trencsényi főispán? Beavatott körökben azt hiszik, hogy trencsényi főispánná Zay Miklós gr. fog legközelebb kineveztetni.

Választási-mozgalom. A kisberekkeri választókerületben, mely Rác Athanáz halálával üresedett meg. élénk választási mozgalom indult meg. Választási elnökül Fodor Péter választott meg s a választás napjúl november 10-ike tüzelett ki. A kerületben kemény küzdelem lesz, mert a szabadelvű párt jelöltjével Bessenyei Ferenc központi fészol-gabíróval szemben Steiner Károly, a nemzeti párt jelöltje is föllép, a ki az utolsó választások alkalmával körülbelül 500 szavazatot nyert.

Horvát testvériség. Megint egy eset azok közül, a melyek horvát »testvéreink« érzelméről kétségtelen bizonyágot tesznek. Nagy-Kanizsáról több iparos és kereskedő element az okt. 28-án tartott kapronczai (horvátországi) vásárra. Ott azonban nem engedték őket kicsomagolni s elkergették őket a vasárteréről, mert iparendélyük nem horvát, hanem magyar nyelven volt kiállítva. A rendőrök 10 frt bírsággal fenyegették azokat, a kik ki mernek rakodni bárhol a város területén. A jogukban sértett iparosok keresték mindeütt a kapitányt, de nem találták sehol.

Simplicissimus kihallgattatása alkalmával ajánlatba hozta, hogy török rabját, mely az ónodi várban ült fogságban, cserében adja magáért. E foglyot ugyanis ő akkor szerezte, mikor egy izben a vidéken kint portyázó egri pasát, az ónodi vár őrsége megtámadta s csufosan megverte. Véres fejfel futottak el a tar fejüek, de igen sok került közülök a keresztények fogságába.

Mig a tárgyalások folytak Simplicissimus, az egri pasa és Ónod várkapitánya között, addig biz szegény Simplicissimust sokat kihajtották a rabmunkára, s igen gyakran megbambusz-botozták érzékeny lábait, így akarták rákényszeríteni a 400 frtban megállapított váltásdíj kifizetésére. Végre is a pasa elbocsátotta az ónodi várba, hogy ott a váltásdíjat megszerezhesse. Zsebében a pasa menlevelével s ballában pedig láncot csörgetve vonult be Ónod erős várába.

Azonban nagyon elbámult, hogy mikor ide megérkezett, az első ember nem más volt, kivel találkozott, mint Német Márton, ki vele együtt került siralmas fogságba.

Német Márton elbeszélte a bámuló Simplicissimusnak, hogy: »hogyan menekült meg Egerből, s hogy ejtette foglyul tulajdon török

gazdáját, ki most itthon van Ónodon. Török gazdája jól bánt vele; megszerette Német Mártont, ki üzletében hasznos szolgálatokat tett, úgy hogy éjjelenként, mert csak az éj leple alatt tehettek, együtt i d o g á l t á k a j ó e g r i b o r t. Gazdájának szőlője is volt, s oda is kijárt munkára gazdájával. Egy alkalommal gazdája egy nagy cseresznyefán szedegette a szemeket, midőn felhangzott az esthajnali dobpergés s az ágyu jel: hogy itt a kapu zárás ideje, melyen túl hajnalig, a vár kapui erős zár alatt állanak, és se ki, se be senki nem bocsáttatik. Német Márton a jel hallattára a fa tetején ülő gazdája zavarát látva, nagy dologra határozta el magát. Bilincset gyorsan leütve lábáról, gazdájának a fa alatt levő kardját kezhez ragadva, az epen leszálló törököt levágással fenyegette, ha csak egy szót is szól, s meg nem adja magát. Az ekként lefegyverezett török gazdát összekötözte, s az est homályában a hegyeken át a legközelebbi faluhoz érve, ott a bírótól kocsit kért, hogy Ónodba török rabot kell kísérnie. Ekként másnapra, régi urával, most már rabjával, szerencsésen megérkezett Ónod várába.«

A török mézárós, mikor értesült a Simplicissimus megérkezéről, kérte urát Németet,

emlékeztetve azt a hajdani jó »eszem-izom« barátságára, hogy engedje át cserébe Simplicissimusért. Német eleinte vonakodott, de majd beleegyezett, Simplicissimus meg kapva-kapott az alkalmon, mert ő igen-igen kritikuss helyzetbe került, a mennyiben távollétében török rabszolgáját eladták, s így most nem is tudta volna magát a pasától megváltani. Mivel azonban a mézárós nem katonai személy volt, hát úgy segítettek a Simplicissimus dolgán, hogy a jó juhvágó váltásdíjat oly magasra szabták, melyből a Simplicissimus 400 frt váltásdíja is kitélt.

Simplicissimus ezután még egyszer visszatért Egerbe, a török mézáróst szállította haza. »A török mézáróst neje s gyermekei örömkönyök között fogadták és Simplicissimust minden telhető vendégséggel ellátták házoknál örömkömben, csak hogy a gazdát haza hozta.«

A váltásdíjat is menten kifizették neki, aztán még egy napig mulatott a tiszt mézárós-mesternél, ki nagy lakomát rendezett a tiszteletére, mely oly jól sikerült, hogy mint az iró Szederkényi mondja: »a török atyafiak s szomszédok kitörő kedvvel iddögáltak, úgy hogy még az asszonyok is hajtogatták a kupát, s testvéries vendégszeretettelkel halmozták el, fujva együtt a »duhán« füstjét!«

KÜLFÖLD.

Oroszítás a dorpáti egyetemen.

A dorpáti egyetem oroszítása nagy lépésekkel halad előre. Az orvostani és filozófiai szakon majdnem kizárólag orosz nyelven tartják az előadásokat.

A kolera pusztításai. Aleppóban a kolera kitörése óta 1620-ban haltak meg koleraiban. A járvány azonban már csökken, mert pl. múlt hó 28-ától Aleppóban csak öten, a kerületekben pedig 87-en haltak meg.

A csári pár ezüstlakadalmá. Pétervárról érkező jelentés szerint az orosz csári pár legközelebb családi körben szendékozik megülni ezüstlakadalmát. Az egyetlen nyilvános ünnepséget egy nemrég befejezett orthodox templom felszentelése képezné.

Lavigerie bibornokot, a ki súlyosan megbetegedett, mint Algierből távirják, ellátták a halotti szentségekkel, Lavigerie bibornok ujonnan fellépett rheumatikus hűdésben szenved, mely a rabszolgaság elleni agitáció céljából tett utazásán érte. Habár ellátták a bibornokot a halotti szentségekkel, közvetlen veszélytől nincs mit tartani.

Tallózás.

(A Wekerle választója. — Az előléptetett Uzelác. — A muszka czár és a német nyelv. — Az új hercegprimás. — Gróf Bethlen Gábor. — Gróf Apponyi. — A borvirág. —)

Nem ritkán, sőt igen gyakran megtörténik, hogy a választók az orsz. képviselőt felkérlik, hogy fiaik, vagy öcsceik kineveztetése érdekében járjon el a minisztereknél. Az ilyen közbenjárás elválaszthatatlan teher a képviselőségtől s ha még a képviselőt csak saját választói kérik föl ilyen dolgokra, az még csak megjárna, de nem ritkán más választó-kerületekből is fölkerik s kikérik közbenjárását.

Megtörtént például, hogy egy nagybányai választó, kinek Wekerle Sándor pénzügyminiszter a képviselője, arra kért föl egy függetlenségi párti képviselőt, hogy bányász-akadémiát végzett fiát ajánlja Wekerlének kinevezetésre.

A fiúnak igen jó bizonyítványai voltak. Kitűnően végezte az akadémiát s saját szorgalmából több idegen nyelvet sajátított el. Minden tekintetben méltó volt az ajánlásra. A függetlenségi képviselő pártfogása alá is vette s beajánlotta Wekerlének.

Wekerle ígérte is, nem is a dolgot s huzta-halasztotta a kinevezést. Arra hivatko-

A becsületes török pedig Allah-ra s a próféta szakállára megfogadta, hogy többé keresztényen rabszolgát nem vesz magának.

Simplicissimus, ki az erős falakkal környezett Eger városát, hatalmas erősségnek mondja, ezután Kassára ment, hol az egri püspök temetését nézte végig, melyen szintén volt elég bámulni való. Volt zene, dobpergés, ének és ének untig elég. Aztán az elhunyt püspök lakását tekintette meg, melyet a kapzsi örökösök — állítása szerint — annyira kifosztottak, pusztítottak, hogy még a drága kályhakat is szerte-szét hordták. Simplicissimus is örökölt a püspöktől, amennyiben egy ilyen kályha romhalmazában kutatva, véletlenül egy csomó ezüst kulcs és négy ezüst kanálra talált, melyet ő is szépen összekötözve, tarsolyába rejtett el.

Ismerteti: ifj. Móricz Pál.

Gondolatok.

Isten soha sem hagyja el azokat, kik benne bíznak és az ő szolgálatában szorgalmatoskodnak.

Nem a győzelem és dicsőségért kell az életben küzdeni, de a kötelességért.

zott, hogy a bányászatonál csökkenteni akarják a létszámot, tehát bajos új embert kinevezni. Majd meggondolja a dolgot — mondá a kegyelmes ur.

A meggondolás azonban hónapokig húzódott, a nélkül, hogy a fiu folyamodványa elintéztetést nyert volna. A képviselő megsürgette a dolgot, de Wekerle tovább is a kegyelmes halogatás terén maradt.

Ismét hosszabb idő mult el s a képviselő újra megsürgette a minisztert, hogy mi lesz a kinevezéssel? Széna-e, vagy szalma?!

A finom modoru, örökké mosolygó arcu pénzügyminiszter ekkor már nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze a képviselőtől:

— »Te, talán választóid neked ennek a fiúnak az apja, hogy annyira sziveden hordozod a sorsát?!

— »Csalódom, kegyelmes uram — választolt a képviselő — a fiu apja nem az én választóm, hanem — a tied!«

..... Wekerle sietett a kinevezéssel!

A novemberi katonai előléptetéseknel Uzelác Mihály II-od osztályu százados előléptettek első osztályu századosává.

A felhivatalos lapok siettek megnyugtatóan kijelenteni, hogy ez az előléptetett Uzelác Mihály nem azonos a fiumei Uzeláczal, a ki már hosszabb idő óta II-od osztályu százados.

Mi — az eddigi gyakorlatból ítélve — azt vártuk volna, hogy a fiumei Uzelácot fogják előléptetni őrnaggyá. Eddig legalább előléptettek minden olyan közös hadseregbeli tisztet, a ki a magyar nemzet ellen fenekedett. Annyira divatban volt ez, hogy már meg se ütköztünk rajta.

No de, a mi késik: nem mulik! — Majd feljő még a fiumei Uzelácznak is a napja, midőn érdemei elismerésben részesülnek!

A muszka czár kijelentette, hogy nem szívesen beszél németül.

Ebben a kérdésben egy gusztusunk van a minden oroszok czárjával!

Magyarország hercegprimásává Vaszary Kolos nevezetett ki.

Ugyan hogy lehet valaki ilyen fura névvel hercegprimás?!

Gróf Bethlen Gábor belépett az ujjá-eresztelt nemzeti pártba.

A kormánynak nem kellett Bethlen Gábor főispánnak, — majd jó lesz az Apponyi-kabinetben — miniszternek!

Gróf Apponyi Albert mint delegátus a hadügyi előterjesztések ellen éles oppozíciót szándékozik kifejteni.

Vigyázzon a nemes gróf, mert elrontja a karrierjét! A hadügyi költségvetés »nebántvirág!«

Egyszerre olyan hideg lett, hogy minden virág lefagyott. Csak egy virág diszlik még: a borvirág. Hiába pusztította el a peronospora és a fillokszera a szőlőt, ezt a virágot nem pusztította el. De hát miért is pusztította volna el, mikor a nóta is azt mondja:

— »Borvirág van az orromon,
Nem bánom!
Eldalolom: nekem is van
Virágom!«

Sarló.

Színház.

S. Vadnai Vilma, a mi volt feledhetetlen primadonánk, Aradon egyre-másra aratja a legfényesebb sikereket. Közelebb a »Madarász« cz. operette Milka szerepében lépett föl s minden ének-számát megismételtette a közönség. A »Madarász« Aradon nagy sikert aratott, a miben Somlóné mellett Barna Izsó karmesternek is nagy érdeme van, — a ki az ének-részeket kellő precizitással tanította be.

A »Huszárszerelm« Berlinben.

Murai Károly pompás vigjátéka: a »Huszárszerelm« úgy látszik be fogja járni az egész külföld színpadjait. Bécsben egyre-másra adják e darabot nagy tetszés mellett s a minap megnevezvén Lautenburg Zsigmond, a berlini Residenz Theater igazgatója, — az előadási jogot azonnal megszerezte s így a »Huszárszerelm« mihamar színre kerül Berlinben is. Az osztrák és német nagyobb színpadok szintén lépéseket tettek a darab előadási jogának megszerzésére s nemsokára mindenfelé adni fogják ez a jeles magyar vigjátékot.

Ujdonságok.

* **Képviselői beszámoló.** Püsgök-ladányon Pap Elek országgyűlési képviselő vasárnap tartotta beszámoló beszédét. A pályaudvaron a képviselőt nagyszámu választó közönség élén Szilágyi János, Balogh Sándor, Kiszlak Sándor és Róth József üdvözölték. Pap Elek megköszönte a szives fogadtatást, majd a választó közönség lelkes éljenzése közt kocsira szállt s a városba hajtatott. Délután négy órakor tartotta meg beszámolóját, melyet a választó polgárok helyesléssel fogadtak s bizalmukat fejezték ki képviselőjük iránt.

* **Edison legújabb találmányának** híret hozta magával Párisba Gouraud ezredes, Edison londoni képviselője. A találmány valósággal forradalmat fog előidézni a bányászat terén. A genialis föltaláló ugyanis egy oly villamos készüléket konstruált, melynek segítségével nemcsak azt lehet meghatározni, — hogy valamely terület tartalmaz-e nemesfémeket, hanem minden zuzási, olvasztási munka nélkül lehet napfényre hozni azokat. A készülék szerkezetéről és miként való működéséről Gouraud ezredes ez idő szerint nem adhat fölvilágosítást, mert a szabadalmakat még nem kapták meg. De csupán a hírre a világ minden részéről elárasztották Edisons a bányatulajdonosok sürgönyökkel, megszerzni óhajtván a korszakot alkotó találmányt, mely tárgytalan-ná teszi La Fontaine ismert meséjét a földművesről, — ki fiainak a szántóföldjébe rejtett kincseket hagyta örökül. Londoni tőkepenzések valósággal megszállták Edisons kaparat New-York mellett, — hogy elsőnek kaphathassák meg a szabadalmat. A mester azonban nem siet fölfedezésének értekesítésével. Mint Gouraud ezredes mondja, alig van nála lelkiismeretesebb és aggodalmaskodóbb ember a föld kerekén. A legnagyobb mértékig szeretne mindent tökéletesíteni. Így volt a fonográfjal is, melyet a párisi 1839-iki kiállításon mutatott be s amely — a világ nagy csodálkozására — azóta még sem került közforgalomba. Edison folyton munkálkodik a fonográf tökéletesítésén s most már befejezettnék tartja a két év alatt végzett javításokat. Rövid idő mulva millió fonográf fogja ellepni a világ öt részét s kelt majd szenzációs meglepetést. Olyan különbség van a régi és új készülék közt, mint egy gyermek dadogása és egy parlamenti szónok között. — Az új fonogramot az ember mindenütt magával hordhatja, sétán, kocsiban, vasuton, beszélhet bele éjjel-nappal, s aztán kivevén a készülékből a fonogramot, egyszerűen egy borítékba kell tenni, hogy a postán elküldje, a hová akarja. Ezentul az emberek nem kezükírását fogják küldeni ismerőseiknek és üz-

letfeleiknek, hanem saját hangjukat — boríték alatt. Az eljárás és bánásmód a készülékek épp oly egyszerű, mint a telefonon való beszélés. Az új készülék december végével már forgalomba kerül.

* **A bejelentési hivatal.** A városi tanács tegnapi ülésében intézkedett, hogy a bejelentési hivatal részére szükséges, rövid idő alatt eszközözendő népszámláláshoz a számláló lapok kinyomassanak. A fehér lapon a helybeliek, a kék lapon az idegenek, a sárga lapon pedig a cselédek fognak összeírni. Hirdetményt fog kibocsátani közelebb a tanács, melyben tudtára adja a lakosságnak a népszámlálás kötelezettségét, valamint fölhívást bocsát ki azok részére, kik a népszámlálás eszközésére vállalkozni hajlandók. A népszámláló ügynökök 10 frt tiszteletdíjat kapnak. A népszámlálás valószínűleg decz. hó 5-től 15-ig ejtetik meg, a bejelentési hivatal pedig jan. 1-én lép életbe s azonnal minden lakás-változást köteles lesz az illető felé hivatalnál bejelenteni.

* **Gyilkosság a tanyán.** Rejtélyes gyilkosság történt tegnap a hadházi ut mentén fekvő u. n. Konkolytanyán, melynek lakóját, Balogh József nevű földművest halva találták a szobájában. Az esetről azonnal jelentést tettek a mezőrendőr-kapitányságnál, mely helyszíni szemlét tartott s a hullát beszállította a közkórházba. A hullán számos ütés nyoma, továbbá szurások és vágások láthatók. Azon körülmény, hogy a meggyilkoltnak adája nyitva volt, de abból se a takarékpénztári könyv, se az ingóságok nem hiányoztak, arra enged következtetni, hogy a gyilkosság nem rablási célból történt, hanem inkább bosszu műve volt. A mezőrendőrkapitányság megindította a vizsgálatot, kihallgatta a tanya környékén lakókat, de még eddig semmi nyoma nincs a tetteseknek. A meggyilkolt Balogh József 60 éves volt.

* **Protestánsok ünnepe.** Az 1791. évi XXVI. t.-cz. százados emlékére a két protestáns egyház közös ünnepet fog rendezni. A részletek megállapítása végett az evangélikus és ev. református egyházkerületek püspökei, főgondnokai, fő- és kerületi felügyelői közös értekezletet tartottak báró Prónay Dezső elnökelete alatt. A püspökök csaknem teljes számban, a világiak közül pedig Tisza Kálmán, Fabiny Teofil, Tisza Lajos, Győry Elek és mások jelentek meg. Az elnök értésére adta az egybegyűlteknek, hogy ő Felsége legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott, hogy mindkét protestáns egyház december hó 5-én nyissa meg zsinatát. Így a tervbe vett közösünnepet december 6-án fogják megtartani. E tárgyban többek hozzászólása után a következőkben alapodott meg az értekezlet. — Mindenik hitágazat a másiknak zsinatára egy körülbelül 30—40 tagból álló deputációt küld, hogy egymást kölcsönösen meghívják a közös ünnepségre. Ez két részből fog állni; az első a templomban tartandó istentisztelet délelőtt 10 órákor, melyet mindenik hitágazat a maga templomában tart. Innen aztán elmennek a közös ünnepség színhelyére, a vármegyeház nagytermébe, a hol annak második része veszi kezdetét. Az értekezlet elhatározta, hogy itt egy világi és egy egyházi elnök fog szerepelni, az egyik báró Vay Miklós református részről, a másik Karsay Sándor ev. püspök. Amennyiben báró Vay tisztét bármi okból be nem tölthetné, az ő helyét báró Prónay Dezső, Karsay pedig Kun Bertalan ref. püspök foglalja el. Az elnöki megnyitót egy a nap fontosságát állami és általános emberi szempontból méltató emlékbeszéd követi, a melyet Vay elnöksége esetén Győry Elek, Prónay elnöksége esetében pedig Ritoók Zsigmond tart.

* **Szállítás a hadsereg részére.** A nagym. cs. és kir. hadügyminisztérium hirdetményt bocsátott ki az 1892 évi szükségletet képező 800 darab télipokrócz, 6200 nyáritakaró, és 5700 lovassági lópokrócz szállítása tárgyában, melyre vonatkozó közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt az alólírt keresk. és iparkamara hivatalában Hatvan utca 1445. sz. megtekinthetők. Debreczen 1891 október 30 A kereskedelmi és iparkamara.

* **Mészárszékek vizsgálata.** Az első kerületi rendőrkapitányság megejtette a kerületében lévő mészárszékek vizsgálatát. — s erről jelentést tett a főkapitányságnak. Összesen 24 mészárszék ellen emelt kifogást. Több mészárszékben a fal és padozat rossz, — ezeket javítani kell. Az is hiba, hogy némely mészárszékben a mérő asztal pléhhel nincs bevonva, így kellőleg tisztán nem tartható. Kivánatos, hogy a mészárszékek fala olajos-festékekkel bevonassék, vagy pedig bedesz-káztassék, így a vér könnyen lemosható. — Kiemeli végül a jelentés, hogy kisebb fabódékban ne engedessék mészárszék nyitása, mert e fabódék nélkülözök a tisztaságot s könnyen megromlik bennök a hus. E kifogásokhoz mi a magunk részéről meg azt csatoljuk, hogy a mészárszékkel ellen legnagyobb panasz — a hus drágasága. Ezen kellene első sorban segíteni!

* **A polgármester névestéje.** Simonffy Imre polgármester f. hó 5-én, névestéje alkalmából, — 130 terítékű vacsorát ad a »Bika«-szálloda dísztermében.

* **Csillagok járása novemberben.** A Nap november 1-en reggel fölkel 6 óra 44 perczkor. lenyugodott 4 óra után 42 perczcel, így a nappal hossza 9 óra 58 m. — A hónap végéig az egész rövidülés 1 óra 15 percz, vagyis 30-án a nappal hossza már csak 8 óra 43 percz. — A Hold első negyedbe lép 9-én délelőtt 10 órákor, holdtölte lesz 16-án 1 $\frac{1}{2}$ órákor éjjel után s utolsó negyed 23-án 9 $\frac{3}{4}$ óra tájban. — A hónap 15-én kevéssele éjjel előtt kezdődő teljes holdfogyatkozás lesz, mely nálunk is látható. A bolygók közül Merkúr most hajnali csillag, csak a hónap vége felé lesz este kevés ideig látható. Vénus alkonyati csillag, alig felőrával naplemente előtt észlelhető. Jupiter egész éjjel utánig fenn ragyog, esti 7 óra tájban déli irányban rögtön feltűnik erős fényével. Mars csak hajnalban figyelhető meg, valamint Saturnus is. A Tejut esti 7 órákor északkelet-délnyugati állást foglal el; tőle északra a látóhatár szélén látható az Auriga, távolabb a Gönczöl, még tovább nyugat felé a Bootes, ennek szomszédságában a Corona, fennebb a tetőpont felé a Lyra; a másik oldalon ragyognak a Taurus, a Pleiadok (Fiasztyuk), Aries, magában a Tejutban délnyugat felé az Aquila, tul a tetőponton, a Sarkcsillaghoz közel a Cassiopeia.

* **Hideg van.** Az idő szeszélyesebb minden szép asszonytól és szeszélyesebb minden primadonnától. Október szinte végig kánikulai száraz meleggel aszalta csonttá a földet s ime egyszerre decemberi fagyok váltották fel a rekkenő hőséget. Minden éjjel erős fagy van s az ember csak úgy didereg napestig a hidegben. Az őszi felöltök nem is jöhettek divatba, mert a nyári melegből egyszerre estünk a téli hidegbe. A téli kabátoknak és bundáknak egyszerre feltűnt a napjok s hihetetlen gyorsasággal kerültek elő, melyik a fogasról, melyik a zálogházból, mert hát akárhány ember van, a ki téli kabátja gondozását a zálogházra bizza kegyelmesség szempontból, a hol szivesen gondozzák. Ma már a legkeresettebb czikket a fapiaczról szerezzük be s a legkellemesebb tartózkodási helynek a kályha közelét tartjuk. A legkellemetlenebb valami ez a sem téli sem őszi idő. Napfény van meleg nélkül, fagy van hó nélkül. A megkészt őszi vetés bizony nem várta ezt a hirtelen telet s a gazdáknak igazi isten áldása lenne egy 10 napig tartó — v é n a s s z o n y o k n y a r a.

* **A faczér cselédek,** kik nyár folyamán gazdáikat elhagyták, most tömegesen jelentkeznek a rendőrségnél könyveik végett. Elmúlt a szép nyár, midőn minden bokor szállást adott nemcsak a madárnak, hanem a munkakerülő cselédeknek is; közeledik a hideg tél, mely a konyhák melegéhez vonzza a csavargási hajlammal bíró »dézsa-komteszeket.«

* **Tolvaj gyermekek.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk azon gyermekekből álló tolvajbandáról, mely hónapok óta üzte garázdálkodásait városunkban, — mig végre sikerült a bandából a rendőrségnek négyet elcsipni. Ujabbán ismét elcsipte e bandának két tagját az első kerületi rendőrség. A jó madarak egyikét Kis Miklósnak, a másikat pedig Nagy Józsefnek hívják. Ezek is fiatal suhanczok.

* **Mudrony Pál** ismert közgazdasági író vasárnapi hirtelen elhunyt. Epen anyja sirjához készült a kegyelet adóját leróni, midőn hirtelen rosszullet fogta el. Viszátért lakásába és szerető neje karjai között pár percz mulva kiadta lelkét. Mudrony Pál 1843-ban született Késmárkon. Egyetemi tanulmányai befejeztével a hírlapírói pályára lépett és itt kizárólag a közgazdasági szakmának szentelte magát. Már a 70-es évek legelején rovatvezetője volt a Hon közgazdasági részének. Hírlapírói működése mellett ráért könyveket írni (magyar üzletkönyv.) szemléinkbe figyelemreméltó közgazdasági essaye-okat írni s a gyakorlati életben is odahatni, hogy a szövetkezeti eszmék terjedjenek és megvalósuljanak. E sokoldalú sikeres tevékenységét méltatta több választókerület, mikor a képviselőjelöltséget neki följajánlotta. Fel is lépett két ízben, de a szerencse nem kedvezett neki. Mikor a Hon és Ellenőr egybeolvadásával a Nemzet keletkezett, Mudrony Pál megvált a hírlapírói pályától és a miniszterelnökség sajtó-osztályába lépett be, a hol utolsó órájáig tevékeny, szorgalmas munkálkodást fejtett ki. A boldogult testvéröccse volt Mudrony Soma országgyűlési képviselőnek. — Temetésén részt vett a hírlapírói nyugdíjintézet is, melynek tagja volt.

* **Az ipariskolai tandíjakkal** a rendőrkapitányságok beszámoltak a főkapitányságnak. Az elmúlt 90/91-iki iskolai évben körülbelül 800 frt ipariskolai tandíj folyt be.

* **Válalkozók figyelmébe.** A felsőbányai m. kir. bánya és kohóhivatal igazgatósága az 1892 évben szertára részére szükséges anyagok: mint petroleum, gépolaj, ponyvaszvon, rosta, szitaszövet, szalonna stb. szállítása tárgyában pályázatot hirdetett, melyre midőn az érdekeltek figyelmét felhívjuk, megjegyezzük, miszerint az egyes anyagok részlete kimutatása, valamint az idevonatkozó közelebbi szállítási feltételek az alólírt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N. Hatvan utca 1445) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen 1891 október 30. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Megbirságot szülő.** Az iskolaköteles gyermekek névsorát az iskolaszéki elnökség áttette a rendőrséghez. A törvény rendelkezése daczára számos szülő elmulasztotta gyermekét az iskolába feladni, e gyermekek szüleit most sorra birságotják. Magában a III-ik kerületben 50 gyermek lett ilyen formán iskolakerülő. A rendőrség erélye azonban iskolabírákókká fogja őket tenni.

* **Erdő-égés.** Biharmegyében, Barzest község határában mult hó 24-ikén az erdőben tűz ütött ki, mely oly gyorsan terjedt, hogy másnap már a szomszédos gróf Wenckheim-féle borossebesi uradalom szuszányi erdősege is égett s daczára a gyors segélynek, mintegy 200 hold erdő lett a lángok martaléka.

* **Elcsipett tolvaj.** Fehér József h. szoboszlói lakos ma d. e. a vasuti állomáshál ellopva Török József szentmiklósi lakos szerződését. A tolvajt azonban tetten érte a rendőrség s ingyen-kvartélyt juttatott neki.

* **Rongykereskedők figyelmébe.** A temesvári 7-ik hadtest intézősege a kerületében eső állomásokon összegyűlt gyapju, fehér és szürke vászon rongyot árlejtés útján óhajtván értékesíteni, e tárgyban hirdetményt bocsátott ki, mely az alólírt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N. Hatvan utca 1445 sz) megtekinthetők. Debreczen 1891, október 30 A kereskedelmi és iparkamara.

* **Elveszett aranyláncz.** Klein Izidorné értékes női aranylánczát elvesztette. A becsületes megtaláló sziveskedjék bevinni a II-ik ker. rendőrséghez, hol 5 frt jutalomban részesül.

* **Hurka-estély.** A czepléd-utczai »Kis pipához« czimzett vendéglőben, mely kedvencz találkozó helye a debreczeni ifuságnak, holnap, szerdán, hurka-estély tartatik.

* **Hegedű játszásban** szerény feltételek mellett oktatást ad egy e szakban kitűnő képességű ifju. Bővebbet e lap kiadóhivatala.

* **A kis lutri reformálása.** Egy bécsi bankár nagyon érdekes tervezetet nyújtott be az osztrák pénzügyminiszteriumhoz, mely, ha elfogadtatnék, nagyon üdvös reformot létesítene a kis lutri terén, mely mostani alakjában a legelvetendőbb állami intézmények egyike. Ebben a tervezetben nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a kis lutrit lottó-takarékpénztárrá alakítsák át. Az újítás üdvös alapeszméje abban gyökeredzik, hogy ez a lottó-takarékpénztár épügy reményt ad a nyereségre, mint a kis lutri, de a nélkül, hogy a betett összeg elveszne. Ez a nyereség a lottó-takarékpénztár betéteményezőinek a számával növekszik. A lottó-takarékpénztár szervezete a következő: Az állam lottó-takarékpénztári könyvecskéket adna ki, melyekre ötven krajczártól kezdve öt forintig, ezeket a könyvecskéket 6 sorozatba osztják. Minden ilyen sorozat a többiből elkülönítve játszik, még pedig akként, hogy mindazok a könyvecské, melyek 75 nappal az illető huzás előtt váltattak ki, egy sorsjegytársaságot alkotnak, melynek nyereségi kilátása a befizetett tőke kamatja. Tegyük fel, hogy 500,000 ember egyenkint 50 krajczárt fizetett be, a betett 250,000 forint a huzás előtt három hónapon át kamatoznék, a mi körülbelül 19,000 forintot eredményez. Ez az összeg a nyeresémmenyadó levonása után egy bizonyos felosztási mód szerint úgy sorsoltatnék ki az összes résztvevők közt, hogy azokra a könyvecskére, a melyek számát kihúzták, egyenlő nyeresémenyesnek magasabb befizetésekre a nyeresémenyesen magasabbak lennének és a mi a fő, a betét soha el nem veszt, minden következő huzáson újra játszik és úgy, mint a postatakarékpénztárnál, mindig kivehető. — Csak a tőke kamat van koczkatatva, — a mi ötven krajczárnál fél krajczárt tesz egy évre. A mint hírlik, Wacek udvari tanácsos, a postatakarékpénztár igazgatója, ki nagy szaktekintély minden szakba vágó dolgokban, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott erről a tervezetről és valószínű, hogy elfogadják, mihelyt a kis lutri eltörlésére kerül a dolog, a mi sokáig már amugy sem késhetik.

Mécszlángok a sirokon.

— Gondolatok a mulandóságról. —

Üdvözöllek, ó halál, égi megszabadító, te nem jelensz meg előttem a borzalmas alakban, melyet sokáig tulajdonított neked a rémület, vagy a tévedés.

Segítségül a fájdalomnak kegyes Isten küld téged, — te nem semmisítesz meg, megszabadítasz.

L a m a r t i n e.

*
A legterhesebb, a legnyomorultabb földi élet, — melylyel a kor, — a csalfaság, — a fájdalom, a börtön sújthatja az embert, paradicsom ahhoz képest, — a mit a haláltól rettegünk.

S h a k e s p e a r e.

Mindenütt jelen van a halál.

Gondja volt arra az isteneknek, hogy az életet mindenki, a halált senki se rabolhassa el tőlünk. Ezer élet számkra nyitva e szentélyhez.

S e n e c a.

*
Ki a halált sóvárogja, — elfelejti azt a halál.

B y r o n.

*
Szokás és tapasztalás által megedzhetjük magunkat a fájdalom, szegényen, nélkülözés, s hasonló esetleges balsors ellen.

Am a halált csak egyszer viselhetjük el; mindnyájan csak tanonczok vagyunk vele szemben.

M o n t a i g n e.

*
Alapjában véve egyre megy, hogy miért halunk, de ha csak valami szeretetért halunk

meg, az ily meleg, hű halál többet ér a hideg életnél.

H e i n e.

*
A halál oly orvos, melyet megtalálhatunk, a mikor tetszik, de amennyire csak lehet minél később éljünk vele.

M o l i é r e.

*
A legmélyebben sülyedt embert is meg-nemesíti az utolsó óra.

S c h i l l e r.

Különfélék.

Borzasztó földrengés. Japánból érkezett jelentés szerint Nagoya várost, melynek 200 ezer lakosa volt, a földrengés teljesen elpusztította. Az összes középületek összedültek. Hivatalos kimutatás szerint több mint 3000 ember vesztette el életét. Az áldozatok közt kevés az európai. A város egyik része le is égett. A vasuti és távirtdai közlekedés teljesen megszakadt.

A földközi tenger mélysége. A Pola hajó a napokban fejezte be a földközi tenger keleti részében a mélység-méréseket. A hajó parancsnokának, Mörth sorhajó-kapitányának sikerült is azt a helyet megtalálni, amely az eddigi kutatások adatai szerint a legmélyebb. Ez a pont az északi szélességnek 35° 44.20'-é és a keleti hosszúságnak 21° 44' 50"-e, Cerigó-szigettől délkeletre fekszik. Itt a tenger 4400 méter mély. Az eddig ismert legnagyobb mélység 4000 méter volt.

Boulanger sirja. Boulanger tábornoknak a sirja, mint Brüsszelből írják, első-rangu látványossággá vált. Egyetlen idegen sem távozik addig Brüsszelből, a mig az ixellesi temetőben meg nem nézte Boulangernek a sirját. Brüsszel számos terén külön társaskocsik állnak, a melyekre rá van írva: »Boulanger sirjához.« A viteldij ötven centime. A sirt elfonnyadt koszorúk takarják, a melyeknek a szalajját a kíváncsi látogatók már mind elvették emlékül. A napokban, hogy a további korszorpusztításnak elejét vegyék, a sirt rozsdás lánczokkal vették körül. De Boulangernek nemcsak a sirját, hanem híres fekete lovát is, a mely még egyre Brüsszelben van, sokan bámulják. Az öngyilkos tábornok anyja Párisban van s még mindég nem értesítették a fia sorsáról. Azt mondták neki, hogy elutazott.

Öngyilkos katonatiszt. Patiecka Guidó 23 éves, budapesti Rodich ezredbeli hadnagy hétfőn délben szíven lötte magát és életveszélyesen megsérült. A szerencsétlen fiatal ember már régóta szerelmes volt egy fiatal lányba, ki azonban szerelmét nem viszonozta. Patiecka a 68-ezred egyik legörekvőbb tisztje volt s csak néhány nap előtt kapta meg az arany kardbajtot. A fiatal ember azonban nem örült hadnagyi kinevezésének, mert ezzel együtt jött megáthelyezése is, a fővárosból Miskolcra. Csütörtökön el is utazott, de hétfőn reggel újból visszatért a fővárosba. Elment a külső váci-utra imádotházhoz, néhány perczig egyedül volt vele, beszélgetésük azonban nem vezetett eredményre, mert csakhamar kiküldte a lányt, hogy hozzon neki tintát és papirost. Ekkor levetette kabátját s mire a leány az ajtót kinyitotta, Patiecka csak annyit mondott »Sok szerencsét!« és mellbe lötte magát.

Egy waterlooi veterán. Londonból jelentik, hogy hétfőn halt meg Southamptonban Hewitt Vilmos alezredes, az utolsó angol tiszt, ki résztvett a waterlooi ütközetben. Hewitt 1795-ben született, —1811-ben lépett a hadseregbe s a waterlooi ütközetben mint altiszt vett részt.

A hű szolga. Megirtuk néhány nap előtt, hogy Grimaldi di Torresinu marquist olasz rablók magukkal harcolták. Azóta kiderült hogy a szerencsétlen marquist saját »hű« szolgája, egy öreg ember, jutatta a rablók kezébe. A rablók véletlenül nem jöttek el a szolgát, mert a karabinierik úgy megszorították őket, hogy kénytelenek voltak menekülni s a fogoly marquist, a kit kilencz napig rejtettek egy sötét barlangban, szabadon bocsátották. A hű szolga el fogja venni árulása méltó jutalmát.

Veszedelemes kísérlet. Londonból jelentik, hogy a portsmouthi kikötőben fölötté veszedelmes kísérletet tettek, hogy megállapítsák, vajjon a torpedóhajó óránként 19 vonalnyi sebességgel képes-e egy utjában álló sorompót keresztül törni. Ebből a célból egy 70 méter hosszú sorompót vontak két világító hajó között. — Ugyanis fatönkökbe fölül nagy szögeket vertek és ezek segítségével hét hüvelyes párhuzamosan haladó sodrony-kötéllel a tönköket összefűzték. — Egy első osztályu torpedóhajót szemeltek ki. A parancsnokság előbb a parancsnok Sturdee hadnagy és öt legénye életét biztosította. A hajón volt egy ivalaku, a hajó egyik oldaláról a másikra menő alkotmány, a melynek az volt a hivatása, hogy ellenálljon a drótkötélnek. A gözös teljes erejével ment neki az akadálnak, a nélkül, hogy az utból elmozdíthatta volna, mivel a sorompó nemcsak az összeütközést kibirta, hanem még ezenfelül a megtámadó hajót a sorompó szögeire lenyomta. Csak hosszabb idő után sikerült a torpedóhajót ebből a kellemetlen helyzetéből kiszabadítani. De alá merült, mielőtt a parthoz ért volna. A tiszt és a legénység azonban megmenekült.

CSARNOK.

A mit a kapukulcs beszélt.

— ELBESZÉLÉS. —

Irta: **Banmbach.**

Fordította: **Biró Irén.**

(Folyt. és vége.)

— Te a legtisztetéremelőbb kulcs vagy, melyet valaha láttam — felelém. — Ha aranyból volnál, szent Péter, a mennyország kapusa sem vallhatna veled szégyent.

— Kösönöm — szólt a kapukulcs meghatottan. De folytatnom elbeszélésemet. Előhozták az ólmot, mely egy templom ablakról való volt, egy kanálban fölolvastották s a leányok egymásután öntötték egy vízzel telt tálba. Volt tréfa és nevetés. Midőn Lizire került a sor, ki eddig szótlánul és magabaszállva ült ott, egyik leány nevetve kiáltott föl: Egy suszterszék! Nem az, hanem grófi korona — felelte egy másik gunyosan.

— Később más játékot kezdtek, melyben szintén részt vettem. Egy czérnaszára kötöttek és egy üres üvegbe tartottak. Aztán kérdéseket intéztek hozzám és egy vagy többszöri kocczanásomból igenlő vagy tagadó választ következtettek.

— Éjjel lett. A toronyórák tizenkettőt ütöttek, a leányok kölcsönösen boldog újévet kívántak egymásnak és szobájokba tértek. Az általános készülődésben senki sem vette észre, hogy a kis Lizi engem zsebébe csusztatott.

— Mikor szobájába ért, munkakosarából egy gombalyagot vett elő, melynek végét reám kötötte. Szíve hangosan dobogott.

— Most megkérdezem a sorsot — szólt halkán. A vizes üveget az asztalra tette s engem a fonalnál fogva függélyesen az üvegbe tartott. — Igen vagy nem? — kérdé remegő hangon.

— Ha akkor már emberi nyelven tudtam volna beszélni, úgy adtam volna neki egy jó tanácsot, de így hallgatnom kellett. Intést kell neki adnom — gondoltam; egész súlylyal a fonalra nehézkedtem és — puff — a fonal elszakadt és az üveg izre-porrá zuzódott.

— A leány halálsáppadt lett és reszelt. Összeszedte az üvegdarabokat, s aztán sokáig, nagyon sokáig imádkozott.

— Most már nyugodt volt. A lámpát eloltotta és nyugalomra tért.

— Később az utcán léptek hallatszotlak; Lizi vánkosába rejtette arcát és nem mozdult. Az alvó leány feje fölött egész éjjel egy kis angyalt láttam lebegni, kezében egy szál liliummal.

— Ez nagyon hitetlenül hangzik.

— Hihetetlenül? — kérdé a kulcs — hát az nem hihetetlen-é, hogy neked egy kapukulcs történeteket beszél?

Nem mondhattam az ellenkezőt, tehát jobbnak véltem hallgatni.

— Még csak annyit mondok, — kezdé

ismét — hogy az öreg asszony, kitől a szobát béreled, nem más, mint az egykori kis Lizi és férje, a fehérhaju öreg suszter ugyanaz, a ki a kis varrónőnek egy pár cipőt tett az ajtaja elé. Holnap pedig, mikor a »Zöld sündisznó«-ból hazatérünk, el fogom neked mesélni, hogy miként tanultam meg a beszédet. Ez a legcsodálatosabb történet.

— Holnap, kedves kapukules — mondám sohajtva, bajosan fogjuk a »Zöld sündisznó«-t felkeresni, de egy csésze thea mellett élvezettel fogom elbeszéléseidet hallgatni.

— Egy csésze thea mellett? — kérde a kapukules lassan. Nem, barátom, ebből semmi sem lesz. Tudd meg, hogy csak akkor beszélgetek, ha este vendéglőben voltam.

— Ugy türelemmel kell várnom a jövő hónap elsejéig — feleltem halk hangon.

A kapukules érthetetlenül motyogott.

Egy jó gondolatom jött.

— Tudod mit, öreg barátom — szóltam — a te beleegyezéseddel az elbeszélte történeteket le fogom írni és a kéziratot elküldöm annak, a ki az ilyeneket nyomtatásban kiadja. Talán akkor a jövő hónapban több estét tölthetünk a »Zöld sündisznó«-ban.

— Tedd meg — mondá a kapukules.

Irodalom és művészet.

Francia könyv Moltkéről. Szenzációs könyv jelent meg a párisi könyvpiacon Moltkéről. A könyv szerzője Lockroy volt kereskedelmi miniszter, a francia parlament ismert tagja. Tulajdonképpen az egész könyv nem egyéb, mint kritikai kommentárja a nemrégiben megjelent Moltke-féle emlékiratoknak. — Lockroy a német tábornok állítását czáfolgatja, melyeket a francia-porosz háborúról emlékirataiban tett, Lockroy arra a konkluzióra jut, hogy Franciaország 1870-ben diplomáciailag teljesen izolálva volt és Napoleon a pápa világi hatalmának helyreállítása érdekében mindenféle szövetséget visszautasított. Azt állítja továbbá, hogy a francia hadseregnek nem volt vezénylő tábornoka, a katonák nem voltak kiképezve a háborúra és Franciaország alig felényi haderejét tudott a német hadsereg elé állítani. Mindez lényegesen csökkenti Moltke dicsőségét. A bekövetkezendő háborúra nézve Lockroy abban a véleményben van, hogy Franciaországban ki kell fejlesztenie hadi tengerészetét, mely talán a döntő momentumot rejti magában. Franciaország egyébiránt nem álmodik hódításokról, csak meglepetni nem akarja magát. Lockroy még egy érdekes apróságot is mond el könyvében, mely nagyon jellemző arra nézve, hogy a 70-iki háború még Franciaország legkiválóbb elméiben is mélyen meggyökerezett a németgyűlölet. Elmondja, hogy 1884-ben Moltke és Viktor Hugo Ragatzban időztek. Moltke szeretett volna megismerkedni a nagy francia költővel és elküldte a szállodatulajdonost Hugohoz. A költő ezt üzenve vissza: »Mondja meg Moltke urnak, hogy nem fogadom el...«

TÖRVÉNYSZÉK

A büntető törvény módosítása tárgyában tanácskozó szakértekezlet legújabb ülésében — mint a Bud. Corr. írja — kimondta, hogy hivatalból üldöztessenek az olyan üzletszerű csalások, melyeket a mai forgalmi élet és különösen a hírlaphirdetéseknek nagy elterjedése okozott, mint pl. a helyszerzési, pénzszerzési és pénzkölcsönzési csalások, az úgynevezett szövetkezési és kauziószédelgések stb., melyek gyakran igen sok embert megkárosítanak és a közérdekre veszélyessé válnak.

Közigazdaság.

A csikó-nevelésről.

Hogy rossz csikót nevelni egyik a legrosszabb üzleteknek, az már régi dolog, mert

hiszen a felnevelése körülbelül annyiba kerül, mint a jóé, értéke pedig nagyon kevés, vagy semmi. Ha szarvasmarhánk, juhunk vagy sertésünk hibás alkotású is, tehát tenyésztésre nem alkalmas, husértéke mégis van, itt tehát a hibás és hibátlan álat közötti értékkülönbség nem olyan aránytalan, mint a lónál, melynek a gyenge, pókos, vagy kaptás láb, rossz derék, vagy hibás szem, használhatóságát, tehát értékét nagyon leszállítja. Ebből aztán következik, hogy a tenyésztés az a tér, a hol a tenyészállatok helyes megválasztása, a növény-állatok helyes táplálása és ápolása leginkább helyén van, mert ezt az ágat az állattenyésztésnek csak akkor lehet jövedelmezővé tenni, ha mindezen tekintetek kellő figyelemben részesülnek.

Ha minden gazda jó és képzett gazda volna, tulajdonképpen rossz lovat, különösen pedig rossz csikót csak elvétve kellene látnunk, már pedig tény az, hogy az sokkal több a rossz, mint a jó s én ezen körülménynek magyarázatát a következő dolgokban látom:

Egyik gazdának nincs elegendő tőkéje a tenyészanyag beszerzéséhez, a másik gazda pedig nem bír elég szakértelemmel annak helyes megválasztásához. Ez a két alap, a mely lötenyésztésünk fejlődésének útjában áll, ehhez járul aztán még több is, ugymint elegendő jó ménlő hiánya, s a nevelés körüli helytelen eljárások.

A tőke nélküli gazda s az, ki kellő szakértelemmel nem rendelkezik, jövedelmezően nem is fogja a tenyésztés ezen ágát üzhetni, rajta csak az segíthet, ha megszerezi a hiányzó valamit. A ménlőhiányon sem lehet hirtelen segíteni, de e tekintetben az állapotok folyton javulnak, s úgy az állam, mint egyesek munkálkodása folytán nem sokára legalább türethők lesznek. A csikó felnevelésének helyesebb módja az, a miről most szándékozom beszélni, s ennél is főképpen két fontosabb körülményre kell utalni.

Az egyik nevezetesen az, hogy a következő kétségbenvonhatlan tapasztalati tény — »minden növendék állat életének első évében kell, hogy fejlődjék aránylag legnagyobb mérvben, — a tenyésztők egy része figyelembe nem veszi s nem adja meg csikójának sem a kellő táplálékot, tehát az alapfeltételt arra, hogy növekedhessen. A kisebb tenyésztő rendszerint egyformán takarmányozza valamennyi csikóját, ezt is inkább egyformán rosszul, mint egyformán jól. A következő az, hogy csikói nem fognak kinőni, mert míg az egy éven túl levő csikó már extenzív takarmányozás mellett is növekedhetik s még jó husban is lehet, addig az egy éven alól levőt a lehető legjobban, szénával és zabbal kell takarmányozni, mert csak ezen esetben fog a csont s általában a test növekedéséhez szükséges elengedő tápanyagot kapni, mert a testi fejlődési proceszus felénél jóval többnek kell az első életévben végbemenni.

Másik igen nevezetes, de eddig megoldatlan kérdése a csikónevelésnek a kis és középnagy tenyésztőkre nézve, a legeltetés. Tudjuk azt mindnyájan, hogy jó lábú lovat csak úgy lehet nevelni, ha az két-három nyáron át téres legelőn lábait megedzi. Igen, de a kis gazda, sőt még az a gazda is, kinek 10—14 csikója van évenként, külön ménest nem igen tarthat a költségek miatt, vagyis ezek az egyesülésre volnának utalva. Ez az, a mi a magyar gazdának nagyon nehezen megy; mióta próbálgatják

már a gazdasági egyesületek, hogy ilyen közös csikó-legelőket hozzanak létre, de hiába, nem megy! Legutóbb már a földmivélsügyi miniszterium anyagi segílyt is ígérget s mégis mindössze három vármegyében tudták összehozni idáig. Ezt a kérdést pedig okvetlenül meg kell oldani még áldozatok árán is, mert addig népies lötenyésztésünk nem érheti el az öt megillető helyet.

S z a l a y János.

Budapesti gabonatözsde. November 3-án. Buza tavaszra 11'32 pénz 11'34 áru, őszre 10'90 pénz, 11. — áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 6'16 pénz, 6'18 áru. Zab tavaszra 6'60 pénz, 6'62 áru, őszre 6'50 pénz, 6'60 áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 14.85 pénz, 14.95 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 31.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 kgm felüli súlyban) 43.—44.—. 2) Öreg közép (páronként 300—400 kgm súlyban) 42.—43.—. 3) Fialat nehéz (páronként 320 kgm felüli súlyban) —. —. 4) Fialat közép (páronként 251—320 kgm, súlyban 46.—47.—. 5) Fialat könnyű (páronként 250 kgm-ig terjedő súlyban) 45.—46.—. II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 kgm felüli súlyban) 43.—44.—. 7) Közép (páronként 220—280 kgm, súlyban) 42.—43.—. 8) Könnyű (páronként 220 kgm-ig terjedő súlyban) 42.—45.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 kgm felüli súlyban, 44.—45.—. 10) Közép (páronként 220—260 kgm, súlyban) 43.—44.—. 11) Könnyű (páronként 220 kgm-ig terjedő súlyban) 42.—44.—. Sertés létszám: októb. 29 napján volt készlet 131,572 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízalni való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 766 drb.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

JUTÁNYOS

szabott áron
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
Kasan, Flanel, Moldon,
Legujabb ruhadiszek,
FEKETE DIVATKELMÉK,
színes és fekete selymek,
Mosó velezek,
TÉLI HIMALAYA KENDŐK,
selyem- és haraszt-kendők,
Gyermek tricót-öltönyök,
Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,
Ujjasok és nadrágok,
Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk
BRASSÓI POSZTÓKBAN,
Takarók és lópokróczokban.

401 52

SZÖNYEGEK,

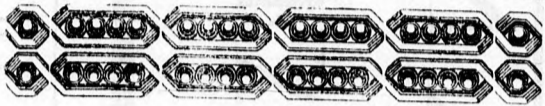
függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.

380. 16

Kardos Lászlónál

CZEGLÉD-UTCZA

Selyem-atlasz és szőr-atlacz

PAPLANOK,

jó, olcsó

ágy- és asztal-terítők
NAGY RAKTÁR.

456.

6.

ARTEGYZÉK
 NAGY KÉPES
 ingyen és bérmentve.

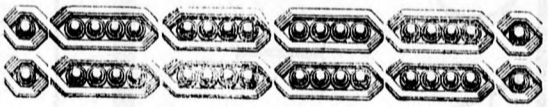

STERNBERG ARMIN
Budapest, VII Kerepesi-ut 36.

Saját készítményű mindennemű
VONÓS, VERŐS, FA- és RÉZ FUVÓ.
HANGSZEREK és azok alkatrészei.
Mindennemű hangszerek és zenélő-
művek javítása és hangolása
szakszertű pontossággal eszközöltetik.

HARMONIKARÓL
 Külön árjegyzék
 kérendő.

436 20-10

Értesítés.

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletembe a legkitünőbb gyártmányu

AGYAG- és MAJOLIKA-KÁLYHÁKAT

bevezettem és egy nagyobb szabásu **felállított** mintakályha, valamint készlet-raktár fölött rendelkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a **legügyesebb** és legmegbízhatóbb kályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőim igényeinek tökéletesen megfelelhettek.

Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAG-KÁLYHA RAKTÁRAM

megtekintése céljából tisztelettel meghívom, egyuttal felhívom becses figyelmöket legdusabban felszerelt **vas-kályha raktáramra**, fa, szén és kokszt fűtésre.

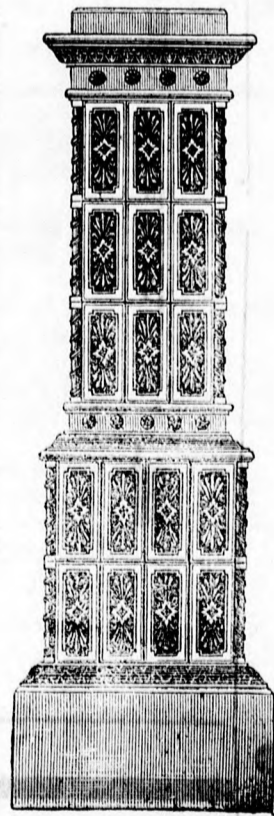
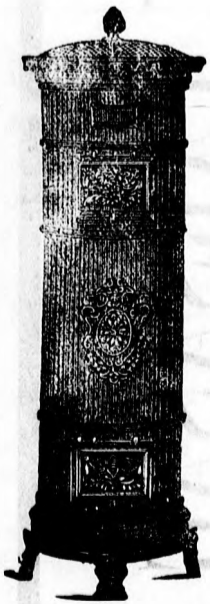
Képes árlapok bérmentve. Tisztelettel

402 101

Tóth Gyula

Debreczen, városház sarkán.

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA.

A „DEBRECEZENI” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket
kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat sílv

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECEZENI”,

a szintén elterjedt „DEBRECEZENI HIRADÓ” és a „JOGI HETILAP” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —

Hirdetések a **Debreczen** cz. lapban a legjutányosabb árakon közölthetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.